

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.2.2.2015.JŻ.

**Pani
Maria Ziniewicz
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Czeremsze**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. 2015, poz. 525), w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 31 ust.1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.), w dniach 31.03. - 01.04.2015 roku pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku Marek Kiryluk – starszy inspektor wojewódzki, Joanna Żukowska – starszy inspektor wojewódzki-przewodnicząca zespołu kontrolnego, na podstawie upoważnienia nr 1/2015 znak: PS.I.431.2.2.2015.JŻ z dnia 26.03.2015 r. (wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej), przeprowadzili kontrolę, w trybie zwykłym, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeremsze, ul. Duboisia 14, 17-240 Czeremcha, zwanym dalej GOPS, Ośrodkiem.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeremsze pod poz. nr 1/2015.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, w okresie od 1 sierpnia 2014 r. do dnia kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam negatywnie.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r., poz.1228 z późn. zm.), zwaną dalej ustawą, GOPS realizuje na podstawie § 8 Statutu z dnia 08.08.2013 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeremsze (Dz. Urz. Woj. Podl., poz. 1436).

Wójt Gminy Czeremcha upoważnił:

- Kierownika GOPS do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji (zarządzenie Nr 17/2011 Wójta Gminy Czeremcha z dnia 26 stycznia 2011 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeremsze (w dniu zakończenia kontroli, kontrolującym okazano przedmiotowe upoważnienie wydane na podstawie obowiązujących przepisów),
- Z-cę kierownika GOPS w Czeremsze do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego (upoważnienie Wójta Gminy Czeremcha z dnia 15 sierpnia 2008 r.) oraz do przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych (upoważnienie Wójta Gminy Czeremcha z dnia 19.11.2008 r. (w dniu zakończenia kontroli, kontrolującym okazano przedmiotowe upoważnienie, wydane na podstawie obowiązujących przepisów).

Ponadto realizacją zadań określonych w ustawie (...), zajmuje się inspektor GOPS w Czeremsku, na podstawie upoważnienia Kierownika GOPS z dnia 09.05.2014 r. znak: Or.1020-4/I – upoważnienie wydane na podstawie nieobowiązujących przepisów (w dniu zakończenia kontroli, kontrolującym okazano przedmiotowe upoważnienia wydane na podstawie aktualnych przepisów, tj. art. 8a-c ustawy).

Wyjaśnień udzielał kierownik GOPS, z-ca kierownika oraz pracownik Ośrodka realizujący zadania z zakresu ustawy.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W ewidencji GOPS na dzień 30.03.2015 r. zarejestrowanych było 26 dłużników alimentacyjnych, w tym 17 zamieszkających na terenie gminy Czeremcha, 9 na terenie innych gmin (informacja uzyskana od jednostki kontrolowanej - nr 1 w aktach kontroli). W kontrolowanym okresie, pod względem legalności i rzetelności, porównano zgodność działań podejmowanych przez GOPS z przepisami wynikającymi z ustawy wobec dłużników alimentacyjnych, wybranych z listy dłużników (skontrolowano co 2 akta dłużnika, wybrane z teczek dłużników, udostępnionych przez pracownika GOPS).

W wyniku powyższych czynności stwierdzono, że GOPS podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

a) **jako organ właściwy dłużnika** (w czterech przypadkach działający również jako OWW), zwany w dalszej części wystąpienia OWD (skontrolowano akta 10 dłużników), tj.:

- przeprowadzał wywiad alimentacyjny z dłużnikiem, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrał od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy,
- przekazywał informacje do komornika oraz organu właściwego wierzyciela z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych,
- zobowiązywał dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy oraz informował właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,

b) **jako organ właściwy wierzyciela** (skontrolowano akta 5 dłużników), zwanych w dalszej części wystąpienia jako OWW tj.:

- przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu oraz organowi właściwemu dłużnika informacje o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego, decyzję w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy.
- kierował wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- przekazywał do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Z dniem 14 czerwca 2010 r. wszedł przepis art. 8 a ustawy, który zobowiązał organ właściwy wierzyciela do przekazywania do biura informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Na dzień rozpoczęcia kontroli, stwierdzono, iż żaden z dłużników nie został wpisany do Biura Informacji Gospodarczej, jednak w trakcie kontroli pracownik GOPS dopełnił tego obowiązku w stosunku do wszystkich dłużników wobec, których istniał powyższy obowiązek.

- wydawał wymagane art. 27 ust.2 ustawy decyzje administracyjne w sprawie zwrotu.

We wszystkich aktach (które zawierały niżej wymienione działania) Ośrodek:

- 1) nie poinformował dłużnika oraz organu właściwego dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, dotyczy wszystkich kontrolowanych akt. Z uwagi na to, iż dłużnicy, co do których powstał powyższy obowiązek, wpisani zostali do Biura Informacji Gospodarczej w dniu kontroli, pouczonego pracownika realizującego zadanie, o konieczności poinformowania dłużnika oraz organu właściwego dłużnika, o zobowiązaniach wynikających z art. 4 ust. 1 oraz art. 27 ust 7a ustawy,
- 2) stosował nieaktualne pouczenia o skutkach niestawiennictwa w wezwaniach skierowanych do dłużnika, w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego (dłużnik powinien zostać poinformowany o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w przypadku uniemożliwienia przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego bądź niezastosowania się do nakazów wynikających z art.5 ust.3 ustawy),
- 3) nie poinformował organu właściwego wierzyciela i komornika o efektach działań podjętych wobec dłużników,
- 4) nie wszczynał postępowania, przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 5) nie określił wysokości odsetek należnych do zapłaty na dzień wydania decyzji, w decyzjach w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 6) **nie kierował upomnień, po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Brak powyższego działania miał wpływ na ściągальność należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń, w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2014 r., 1619 t. j. z późn. zm.).**

Ponadto w pojedynczym przypadku Ośrodek, w zobowiązaniu dłużnika do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna, zawarł nieaktualne pouczenie o skutkach niestawiennictwa – dot. akt opisanych w arkuszu ustaleń nr 8.

Ośrodek działający jako OWW lub dłużnika w sprawach o roszczenia alimentacyjne, dotychczas nie korzystał (zgodnie z art. 7 ust 1 ustawy) z uprawnień dot. wytoczenia powództw wobec innych osób uprawnionych do alimentacji, z uwagi na trudną sytuację finansową tych osób.

Dłużnicy nie zwracali się do OWW z wnioskami o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń w trybie art.30 ust. 2 ustawy. GOPS, występując jako OWD, nie umarzał należności dłużnikom (art.30 ust.1 ustawy).

Ośrodek uznał również, że nie wystąpiła konieczność informowania sądu o bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości komornika sądowego, prowadzącego postępowanie egzekucyjne, przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

Pod względem rzetelności, na podstawie skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że wszystkie działania wobec dłużników były podejmowane przez GOPS we właściwej formie, zgodnie z ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów oraz ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz.267 z późn. zm.).

Natomiast Ośrodek:

- 1) nieterminowo wzywał dłużników do wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej (...),
- 2) nieterminowo przekazywał dłużnikom informacje o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa,
- 3) nieterminowo kierował wnioski do organu właściwego dłużnika, o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego,
- 4) nieterminowo kierował wnioski o aktywizację zawodową dłużnika (...),

- 5) nieterminowo wydawał decyzje w sprawie zwrotu (...),
- 6) nieterminowo przekazał do biura informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Wykaz skontrolowanych spraw oraz wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości opisano w arkuszach ustaleń z kontroli nr 1- 15.

Mając na uwadze nieprawidłowości stwierdzone w skontrolowanych aktach, a zwłaszcza brak czynności podejmowanych w ramach postępowania egzekucyjnego, podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych oceniam negatywnie.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, zgodnie z oświadczeniem pracownika Ośrodka, realizującego przedmiotowe zadanie, była duża ilość spraw i obowiązków na zajmowanym stanowisku.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości było:

- podejmowanie działań w stosunku do dłużników z opóźnieniem,
- brak czynności podejmowanych w ramach postępowania egzekucyjnego w administracji określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014r., poz.656.),
- niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia są: pracownik GOPS wykonujący w kontrolowanym okresie zadania podlegające kontroli, z-ca kierownika w zakresie udzielonego upoważnienia oraz kierownik Ośrodka, w zakresie nadzoru i wydanych decyzji.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak:PS.I.431.2.2.2015.JŻ. z dnia 29.04.2015 r. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

- I. Podejmowanie wszelkich działań wobec dłużników alimentacyjnych, wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym:
 1. Informowanie komornika oraz organu właściwego wierzyciela o efektach podjętych działań (np. informacje otrzymane od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika).
 2. W wezwaniach skierowanych do dłużnika, w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, stosowanie aktualnego pouczenia, wynikającego z art. 5 ust. 3 ustawy, o skutkach niestawiennictwa (dłużnik powinien zostać poinformowany o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.
w przypadku uniemożliwienia przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego bądź niezastosowania się do nakazów wynikających z art.5 ust.3 ustawy),
 3. Informowanie organu właściwego dłużnika oraz dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, po dokonaniu wpisu do biura informacji gospodarczej.
 4. Terminowe przekazywanie do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

II. Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w terminach i formie wynikających z kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, w tym:

1. Wszczywanie postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
2. Określanie wysokości odsetek należnych do zapłaty na dzień wydania decyzji, w decyzjach w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
3. Terminowe kierowanie wniosków do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.
4. Terminowe wzywanie dłużników do wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej (...).
5. Terminowe przekazywanie dłużnikom, informacji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa.
6. Terminowe kierowanie wniosków o aktywizację zawodową dłużnika (...).
7. Terminowe wydawanie decyzji w sprawie zwrotu (...).
8. Kierowanie upomnień do dłużników, po upływie terminów określonych w decyzjach w sprawie zwrotu (...).

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach i wskazanie terminu w którym działania te zostaną wykonane.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Katarzyna Mularz
Z-ca Dyrektora Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Michał Wróblewski
Wójt Gminy Czeremcha
2. a/a